

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 35/1980-81 med anledning av ltm Roald Karlssons m.fl. hemställningsmotion till landskapsstyrelsen om ett vägklassificeringssystem för vägförbättringar och vägbyggen enligt normer anpassade till åländska vägförhållanden.

Landstinget har inbegärt lagutskottets utlåtande över nämnda motion. Utskottet, som hört överingenjören Anders Lindholm, miljövardsintendenten Håkan Kulves och regionplanechefen Gunda Åbonde-Wickström, får härmed vördsam samt anföra följande.

I landskapslagstiftning har inte utfärdats särskilda normer eller anvisningar för byggande och underhåll av allmänna vägar. Inte heller har landskapsstyrelsen genom beslut fastställt egna sådana. Däremot tillämpar landskapsstyrelsen i sitt praktiska arbete riksmyndigheternas motsvarande normer. Dessa är senast utfärdade 1962 i statsrådets beslut innefattande tekniska anvisningar för allmänna vägars byggande och underhåll samt anvisningar om bestämmande av frsiktsområde (FFS 356/62). Beslutet har dock upphävts fr.o.m. 1.3 1981 genom en ändring av rikslagen om allmänna vägar (FFS 160/81). Nya anvisningar torde inom kort komma att utfärdas i riket. Dessa och tidigare normer är i stort sett likalydande i alla nordiska länder.

I de normer som hittills tillämpats ingår en klassificering av vägarna i förhållande till bl.a. vägens betydelse som en del av vägnätet, trafikens omfattning samt vikt och axeltryck hos de fordon som trafikerar densamma. Vidare fastslås en dimensionerande hastighet, på Åland i regel 70 km/h. Utgående från dessa grunder framräknas siktsträckor, frsiktsområden och kurvradier m.m. I fråga om siktsträckorna, framför allt den s.k. stoppsikten, anses det inte möjligt att avvika från normerna med hänsyn till trafiksäkerhetens krav. Däremot kan en viss sänkning av den dimensionerande hastigheten företas, varvid siktsträckor och frsiktsområden i motsvarande mån kan minskas. Härvid måste likväl en avvägning ske mellan den kringboende befolkningens behov och önskemål och de intressen som föranleds av miljövards-, naturskydds- eller fornminnesaspekter. Normerna bör även kunna tillämpas något olika beroende på om ny väg byggs eller ombyggnad av tidigare vägsträcka är aktuell.

Utskottet konstaterar sålunda att de normer som tillämpas i landskapet svårigen kan förändras eller anpassas i större utsträckning utan att trafiksäker-

heten påverkas därav i negativ riktning. I vissa fall kan man däremot acceptera att normerna inte tillämpas i full utsträckning, i vissa andra fall att hastigheten sänks så att normer av lägre ordning kan tillämpas. I utskottet har även anförts möjligheten att landskapsstyrelsen i enstaka fall som grund för sina beräkningar kunde tänkas tillämpa i någon mån avvikande normer om detta anses särskilt motiverat med hänsyn till de värden som berörs av det aktuella projektet.

Ett vägbyggnadsprojekt, såväl nybyggnad som ombyggnad, innebär alltid vissa ingrepp i miljön. Ofta berörs även andra intressen som t.ex. forn- och kulturminnesvärden. Ett vägprojekt kan även komma att stå i konflikt med olika planer som uppgjorts för området i fråga. Ofta har synpunkter härrörande från dessa intressen kommit in i bilden i ett alltför sent skede av vägprojektet, vilket i sin tur lett till konflikter och missnöjesyttringar.

Utskottet har i sitt betänkande nr 31/1980-81 över en framställning angående ändring av landskapslagen om allmänna vägar framfört förslag om ett samrådsförfarande vid vägplanering, varigenom olika aspekter på projektet i fråga kunde anläggas i ett tidigt skede. Utskottet hänvisar till de synpunkter och motiveringar som där anförts till förmån för ett sådant förfarande och upprepar sitt förslag om att detta snarast borde förverkligas. Förfarandet kan inom landskapsförvaltningen tillämpas även utan lagstiftning men borde för framtiden dock lagfästas. I sammanhanget kan konstateras att ett frivilligt samråd mellan eldistributörerna i landskapet och miljövårdsbyrån sedan många år tillbaka tillämpas i fråga om dragningen av ellinjer. I flertalet fall har synpunkterna sammanjämkats och byggnadstillstånd för ellinjerna har kunnat beviljas utan att konflikter mellan olika intressen uppstått.

Den åländska miljön uppvisar i många avseenden unika drag. Möjligheterna att ta i anspråk mark för vägprojekt är mindre än på många andra håll, vilket särskilt understryker betydelsen av miljöhänsyn i vägplaneringen. Ett oförsiktigt ingrepp i miljön kan medföra betydande skador för hela landskapsbilden. Utskottet vill därför betona vikten av att en helhetssyn anläggs på all vägplanering. En förstärkning av möjligheterna härvidlag kan lätt åstadkommas genom det föreslagna samrådsförfarandet.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå att Landstinget med förkastande av hemställningsmotionen bringar betänkandets motivering till landskapsstyrelsens kännedom.

Marichamn den 13 maj 1981.

På lagutskottets vägnar:

Sune Carlsson
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordf. S. Carlsson, v. ordf. Berg, ledamöter J.-E. Lindfors, Eriksson och B. Haggblom (delvis).